

CONCSSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: **UNIONE PUBBLICITA' ITALIANA S. A., MILANO.**

**Naročite se
na »Dobro knjigo«!**

the areaway.

Odredbe poveljnika Armada zbor

Eksc. Gostone Gambar, poveljnik, general Armadnega zbora, je izdal naslednje odredbe:

POVELJNISTVO XI. ARMADNEGA ZBORA

Na podstavi odredb, izdanih od Sefa Vlade, UKAZUJEM.

da se bodo morale od danes 27. julija 1943 od 18. ure v Ljubljanski pokrajini izpolnjevati poleg vseh že doslej veljajočih določb tudi naslednje odredbe:

1. policijska ura: od 21.20 do 5. ure s pogoji in izjemami kakor je že določeno v prejšnjih razglasih.

Vsa pooblastila, ki so bila že prej izdana za kretanje po policijski uri, so razveljavljena, izvezmši tista, ki so se izdala osebam, katere opravljajo javno službo.

2. Trajno se prepoveduje vsakršno javno zbiranje več kot treh oseb, prirejanje zborovanj, manifestacij, sestankov in podobno, čeprav v zaprtih prostorih; nalepljanje tiskanih listov, pisanih listov, pozivov vsakršne vrste na javnih krajih, izvezmši katoliške cerkve — kolikor je v zvezi z običajnim izvrševanjem bogoslužja; kakršno koli optično ali svetlobno signaliziranje.

3. Do nadaljnje odredbe se razveljav-

ljajo vsi orožni listi kakršne koli vrste, dovoljeni pred objavo tega razglasa. Pristojna oblastava ustavi izdajanje orožnih listov. Posestniki predpisno prijavljenega orožja so odgovorni za njegovo hranjenje v preostalih svojih stanovanjih, tako, da je izključena raba orožja po komeh krali.

4. Vsi prebivalci, ki bi morali iti iz hiše, morajo imeti pri sebi listino o istovetnosti s sliko, katero so dolžni na vsakokratno zahtevo pokazati organom javne varnosti in vojaškim poveljnikom.

5. Tisk: dnevnikom je dovoljena samo ena dnevna izdaja ob upoštevanju sedaj veljavnih predpisov.

6. Poslopja: vходи v poslopja z javnih ulic, in sicer pri glavnih vratih, morajo biti odprti noč in dan in razsvetljeni po veljajočih predpisih o zatamnitvi. Okna vseh poslopj morajo imeti med policijskim časom spuščena zastirala.

Čete, patrulje, organi javne varnosti in reda, ki so kakor koli meni podrejeni, imajo povelje skrbeti za izvrševanje zgoraj navedenih odredb, po potrebi tudi z orožjem. Kršitelji se takoj zapre in sodijo po vojaških sodiščih.

General armadnega zbora,

poveljnik

GASTONE GAMBARA

Na trgu lov za solato

V obilici druge zelenjave se že dalj časa čuti pomanjkanje solate, za katero je mnogo zanimanja na trgu in po vrtovih

Ljubljana, 28. julija.

Današnji živilski trg ni bil v zgodnjih jutranjih urah posebno živahen. Naše zelenjadnice sicer ne vstajajo nič kasneje kakor druge čase, morda še prej, od doma se tudi odpravljajo ob običajni uri, rabijo pa do trga mnogo več časa. Med potjo je toliko postaj in ustavljanj, da se pot do trga raztegne na dvojni običajni čas. Nekateri odložijo celo svoje zelenjavno breme že kar med potjo in obrnejo svoj vozček domov.

Ze dalj časa se je zelo razpasla navada, da ustavljajo gospodinje prodajalke po cestah in se zalagajo z zelenjavo kar med potjo. Čim je ena pri vozu, se jih kmalu nabere še več, zaloga zelenjave se niža in ko je izbrana in pokupljena najboljša, prodajalka rada še malo postoji, da proda še ostalo. Gospodinje so uvedle to ustavljanje prodajalke zadnje čase, ko se občiti na trgu sezonsko pomanjkanje solate.

Po višku, ki ga je dosegel dovoz solate konec maja in junija, se je razpoložljiva količina glavnate solate naglo krčila. Precej je tudi zgolj zaradi problematike deževja. Naenkrat se je občutilo, da je solate manj, kakor bi jo gospodinje kupile. Gospodinje, ki imajo znanstva v Krakovem in Trnovem, so začele hoditi kar k svojim dobaviteljem na dom po solato in če greste te dni ob večernih urah na sprehod, jih boste srečali mnoge, kako se obilno založene vračajo domov. Težje je za tiste, ki nimajo poznanstev. Poskušajo srečo, kjer se jim zdi, da bi mogli uspeti. Iznajdljive so in navajajo najrazličnejše vzroke pri svojih prošnjah, da bi jim vrtnarice prodale solato. Tako je pred dnevi hodila po Trnovem gospa, ki je dopovedovala, da potrebuje solato, ker je njen mož bolan in mu je zdravnik predpisal solatno dieto. Slučajno pa je bilo nekemu znano,

da dotična gospa sploh ni gospa in da nima moža.

Za solato so se zanimale gospodinje tudi na današnjem živilskem trgu bolj kakor za drugo zelenjavo, ki jo je bilo dovolj na razpolago za vse. Postajale so sredi trga in čakale na Trnovčank in Krakovčanke. Ze na daleč so videli vsak vozček in njih bistro oko je hitro opazilo, če ima zelenjadnica na njem kaj solate. Obkolile so vozček, še predno ga je prodajalka utegnila zapeljati na običajno mesto. Po kratkem razpravljanju, katere je bila prej na mestu, pri čemer je imel odločilno besedo stražnik, ki je hitro pomiril nedisciplinirane, so se uvrstile okoli vozčka in solata je bila takoj razprodana. Kakšna je njena kakovost, se ni moglo gledati. Vse je šlo v denar. Tako je bil vozček za vozčkom naglo razbremenjen svojega solatnega tovara, ki je v primeru z drugo zelenjavo bil bolj pičel. Kakor za glavno solato je bilo mnogo zanimanja tudi za kumare, ki so jih zelenjadnice pripeljale precej.

Sicer se pa gospodinje sedaj ne smejo pritoževati, da nimajo na razpolago dovolj zelenjave, ki je izvrstno nadomestilo za solato. Rast na vrtovih se naglo bliža svoji višini in na razpolago je vse povrnitveno dovolj. Kdor nima solate, si lahko omisli kumarice, zeljnatno solato, rdečo pes, stročji fižol, paradižnike in drugo.

Z vsemi temi zelenjadrnimi dobrotami je bil trg danes založen v zadostni količini že na vse zgodaj jutraj. Gospodinje so precej kupovale tudi kislo zelje, čebulo, bučke in korenje.

Nekaj malega je bilo na prodaj tudi še borovnic, ki so šle brž v denar. Drugega sadja razen nekaj še žaluzel jih jabolki ni bilo. Pozornost so zbujele lepe sladkovodne ribe, ki so jih pripeljali iz Zaloga in nalovili v Savi. Prodajali so jih po 38 lir kg.

Hans Zeeger iz Maribora je padel in se močno pobil po glavi. — Vse ponesrečence so prepeljali v bolnišnico.

Piramida na Mirju razpada

Ljubljana, 28. julija.

Znamenito piramido na Mirju so vremenske neprijetnosti že močno načele. Stavba je tako obrabljena, da strle kamni iz nje in se po nji z lahko pleza. Tudi ostali del zidu na Mirju kaže znake razpada. Zložne stene, ki vodijo na njegov greben in po njem, je voda močno raztrla, prav tako ponekod prijazne grede. Raztrji je tudi tisti del zidu, ki je bil pokrit s travo, v katero so bili vsadili travo. Udobna klop vrh zidu pred zanimivo mizo, ki ve marsikaj povedati o davni preteklosti, je močno razjedena. Zanimivi betonski zid, ki spomnaja na nekdanje trdnjave, ni imenovana miza, ki je tudi bila solidno obnovljena, pa kljubuje času brez posledic. Neokrnjen je tudi pokriti prehod na koncu Snežniške ulice z zložitimi in širokimi kamnitimi stopnicami. Vremenske neprijetnosti so pustile svoje sledove tudi na spodnjem delu zidu in ob njem, kjer so uredili zelene grede in postavili vrsto udobnih klopi. Skoz zid je poleg Snežniškega spelnja še pokrit prehod pod piramido. Prehod v notranjem delu je odprt od Snežniške ulice do piramide, od piramide do Gorupove ulice pa je zaprt.

Glede na sedanje stanje zanimivega zidu in njegove neposredne okolice je jasno, da so pred leti, ko so se vršila olepševalna dela tega idiličnega okraja našega mesta, premalo računali z vremenskimi neprijetnostmi in da bila vsa dela površno izvedena. Včasih je bila na Mirju še tako zvala na kopa, ki sta jo dež in veter kaj kmalu porušila. Vendar je bilo to povsem razumljivo, saj je bila iz navadne zemlje, z močnim lesenim stebrom za hrbenico in na vrhnji plasti posejana s travo. Pri preminu pa je dovolj jasno, da je bila površno zidana, ker sicer ne bi smela tako popuščati pred naravo, saj je iz kamna in betona.

VARIJANTNO UPANJE

Gospod roparju: »Poročilo pristan mi boš gotovo pustil.«
Ropar: »Ne, ker mi bo ravno prav prišel. Jutri se bom namreč poročil.«

OTROČKA

Hčerka državnega tožila je nekega večera molila očenaš, mislila na očeta in rekla:
»In ne pelji nas v preiskavo!«

Odrezki julijanskih živilskih nakaznic

Mestni preiskovalni urad bo meseca avgusta odrezal julijanskih živilskih nakaznic sprejemal od trgovcev in pekrov tako, da pridejo na vrsto 3. avgusta trgovci z začetnico A, 4. avgusta z začetnico B, 5. avgusta z začetnicami C do F, 6. avgusta z začetnicami G in H, 7. avgusta z začetnicami I in J, 9. avgusta z začetnimi zlogi Ka do Kom, 10. avgusta z začetnimi zlogi Kon do konca, 11. avgusta z začetnicami L do Ma, 12. avgusta z začetnimi zlogi Me do konca, 13. avgusta z začetnicami N in O, 14. avgusta z začetnico P, 15. avgusta z začetnicami R in S, 16. avg. z začetnicama 8 in T, 17. avgusta z začetnicama S in T, 17. avgusta z začetnicama U in V in 19. avgusta z začetnicama Z in Z.

Peki pridejo na vrsto 20. avgusta z začetnicami A do J, 21. avgusta z začetnicami K do O, 23. avgusta z začetnicama P in R ter 24. avgusta z začetnicami S do Z.

Menda trgovcev in pekrov ni več treba opozarjati, naj se natanko ravna po tem razporedu, zato naj ga pa izrežejo in shranijo, da ne bo potrate časa in nepotrebne nezadovoljnosti.

Nakazovanje bolniških dodatkov za avgust

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spričevilih upravičeni do bolniških dodatkov raciniranih živil, bo bolniški odesk Ljubljanskega mestnega preiskovalnega urada meseca avgusta delil bolniška nakazila vsako dopoldne od 8. do 11.45 samo v pritličju Turške palače v Križankah, Gosposka ulica 15, po naslednjem razporedu:

Od 2. do 9. avgusta samo bolnikom, ki imajo pravico tudi za meso, tako da pridejo na vrsto v ponedeljek 2. avgusta bolniki z začetnicami primka A do D, v torek 3. avgusta z začetnicami E do J, v sredo 4. avgusta z začetnicami K do M, v četrtek 5. avgusta z začetnicami L do M, v petek 6. avgusta z začetnicama O in P, v soboto 7. avgusta z začetnicami R do T in v ponedeljek 9. avgusta bolniki z začetnicami primka U do Z.

Od 10. do 18. avgusta drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v torek 10. avgusta z začetnicami E do J, v četrtek 12. avgusta z začetnico K, v petek 13. avgusta z začetnicami L do N, v soboto 14. avgusta z začetnicama O in P, v ponedeljek 16. avgusta z začetnicama R in S, v torek 17. avgusta z začetnicami S do U ter v sredo 18. avgusta z začetnicami V do Z.

Od 19. do 27. avgusta bo bolniški odesk delil nakazila za sladkor za dojenčke in bolnike, toda le na podlagi predloženih zdravniških spričeval, tako da pridejo na vrsto v četrtek 19. avgusta upravičenci z začetnicami primka A do D, v petek 20. avgusta z začetnicami E do J, v soboto 21. avgusta z začetnico K, v ponedeljek 23. avgusta z začetnicami L in M, v torek 24. avgusta z začetnicami N do P, v sredo 25. avgusta z začetnicami R in S, v četrtek 26. avgusta z začetnicami S do U ter v petek 27. avgusta upravičenci z začetnicami primka V do Z.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni do bolniških dodatkov, naj pošljejo po nakazila od 1. do 10. avgusta samo popoldne.

Bolniki, ki dobivajo dodatke mesa, naj s seboj prinese živilsko nakaznico za mesec avgust z odrezki za meso. Vsem onim, ki teh odrezkov ne bodo imeli, bolniški odesk ne bo nakazal bolniškega dodatka za meso. Opozorjamo, da mestni fizikat sprejema zdravniška spričevala za priznanje bolniškega dodatka živil samo od 1. do 20. v mesecu.

Reklamacij zamudnikov zaradi velikega navala ne bo mogoče upoštevati ter zato opozorjamo na ta razpored, ki naj se upravičenci po njem natanko ravna po ter naj ga zato izrežejo in shranijo.

Cenik za meso in drob

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi navedbe z dne 9. maja 1941-XIX št. 17 določil naslednje najvišje cene za nadrobno prodajo mesa in droba z veljavnostjo od 26. t. m.:

1. Voli, telce, bikli in krave: meso (zadnji del) 13 lir, sprednji del 11.50 lir kg.
2. Goveji drob: jezik 12 lir, pljuča 4 lire, srce 7 lir, jetra 9 lir, vranica 7 lir, ledvice 8 lir, vampi 4 lire, glava in noge 4 lire, možgani 15 lir rep 3.5 lire za kilogram.

3. Teleta: meso, zadnji del, 16 lir, sprednji del 14 lir kg.
4. Telečji drob: jezik 14 lir, pljuča 5 lir, srce 10 lir, jetra 14 lir, vranica 7 lir, ledvice 9 lir, rajželo 5 lir, glava in noge 5 lir, možgani 18 lir, priželje 14 lir kg.

5. Svinjsa, sveža: meso, zadnji del (stegno, hrbet), 22 lir, sprednji del (pleče, rebra, vrat) 19 lir, jetra, jezik, drobjeve 16 lir, pljuča, srce, ledvice, vranica 11 lir, glava in krtače 11 lir, klobase krvave 6 lir, klobase jetrnice 10 lir kg.

6. Suha svinjsina in klobase: gnat, sušena za narezek, 42.30 lire, gnat za kuhno 35.10 lire, salama surova 37.85 lire, salama kuhana 27.80 lire, vratovina 38.70 lire, mortadela S. B. alla Bologna 20.30 lire kg, kranjske klobase (150 g) 6.10 lire komad, hrenovke (62 g) 1.75 lire komad.

O p o m b e: Cene vsebujejo vse pristojbine in davčine. Prepovedana je prodaja mesa brez kosti. Priklada od kosti ali drobovja ne sme tehtati več kakor 20 % kupljene teže. Ta cenik je obvezen za mestno občino Ljubljano. Pristojni civilni komisariji lahko določijo nižje cene sami, višje pa le po predhodni odobritvi Visokega komisarja. Kršitelji se kaznujejo po zakonskih določbah. Eventualne prijave kršiteljev maksimalnih cen se vlagajo pri Uradu za kontrolo cen (Wolfova ulica 12), pri Kr. kvesturi ali pri okrajnih civilnih komisarijatih. Ta cenik mora biti občinstvu vidno izobešen.

Maksimalne cene za uvožena jabolka

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je za uvožena poletna jabolka uradno določil naslednje najvišje cene: 1. v prodaji na debelo: I. vrsta, desetca parmena 3.95 lire za kg, II. vrsta, Gravstein in Astrahan 3.70 lire, III. vrsta mešane sorte za kuhanje 2.55 lire za kg, vse franko skladističnega trgovca na debelo; 2. v prodaji na drobno: I. vrsta 4.75 lire, II. vrsta 4.50 lire, III. vrsta 3.10 lire franko pro-

dajalna. Gornje cene morajo biti v smislu št. 4 navedbe z dne 9. maja 1941-XIX izobešene v prodajnem prostoru. Prekoračenje teh najvišjih cen se kaznuje po uredbi o cenah v zvezi z navedbo z dne 28. januarja 1942-XX št. 8.

Srečko Magolič

Ljubljana, 28. julija.

Se včeraj smo kratko poročali, da je v ponedeljek umrl v Ljubljani najstarejši slikar Srečko Magolič, ravnatelj v pokoji. Tako je vrste naših umetnikov zadela nova težka izguba, posebno še, ker je pokojni Magolič zvezel med njimi prav posebno mesto. Čeprav samouk, je dosegel s svojimi slikami zelo velike uspehe in je zapustil bogato umetniško dediščino.

Srečko Magolič se je rodil l. 1860. v Ljubljani, je bil kot slikar splošno znan, dasi se v zadnjem času ni več pojavljal v javnosti. Talent za slikarstvo je odkril že v zgodnji mladosti in ker ga je k čopiču in barvam vlekla velika ljubezen, se je, kolikor je mogel, izobraževal sam. Mnogo je potoval. V začetku je Magolič slikal akvarele, kasneje pa oljne slike. Posvetil se je portretiranju, vendar je kmalu spoznal, da je njegova največja moč v upodabljanju pokrajine. Kot krajinar je izvršil celo vrsto slik, za katere je našel najlepše motive v Ljubljani in njeni okolici, na Gorenjskem in na Dolenjskem.

Razstavljal je že zelo zgodaj. Najprej v Ljubljani, nato je šel v Beograd in končno tudi preko meje bivše države v Sofijo. V Ljubljani je priredil s svojim snom Srečkovo dve kolektivni razstavi. Kakovost njegovih slik je upošteval Narodni muzej, ki hrani med svojimi zbirkami tudi nekaj Magoličevih slik.

Magoličeva delavnost pa se ni omejevala samo na slikarstvo. Poleg svojega poklicnega dela se je pokojnik mnogo bavil s pisateljevanjem in je pokazal veliko smisla za dober, priprst humor. Bil je urednik raznih humorističnih listov, objavil pa je tudi več samostojnih humoresk. Kot »Frtaučkovega Gustelja« in »Kurenčkovo Nežko« in kot »Zaneta iz Iblanec« in »Bolatuvega Pep

Zgodovinski dogodki pred 29 leti

po poročilih »Slovenskega Naroda« — Po sarajevskem atentatu in nezadovoljivem odgovoru srbske vlade je Avstrija napovedala vojno Srbiji

Ljubljana, 28. julija. Danes pred 29 leti je bivša avstro-ogrsko monarhija napovedala vojno kraljevini Srbiji, ker ni sprejela v celoti njenih ultimativnih zahtev v zvezi s sarajevskim atentatom, katerega žrtev je bil avstrijski prestolonaslednik Ferdinand in njegova žena. Zgodovina je že ugotovila, da je bila to samo priložnost za izbruh krize, ki je bila že davno prej živa. Z vojno napovedjo so se začeli zgodovinski dogodki, ki so po štirih letih bojev doleteli še nedoseženega obsega dovedli do izredno pomembnih političnih, gospodarskih in socialnih sprememb v tedanji Evropi. V njih koreninijo tudi vzroki za sedanjí svetovni konflikt.

»Slovenski narod«, ki je v svojih političnih rubrikah vztrajno in natančno zasledoval razvoj dogodkov, je o njih neposredno pred vojno napovedjo in ob njej poročil takole:

25. julija 1914 (osebna izdaja). Odločitev. Dunaj, 25. julija. Ob 7.30 minut je izdalo zunanje ministrstvo sledeči oficijelni komunikat: Ob pol treh popoldne se je zbral v konaku v Belgradu vojni svet, kateremu je predsedoval kralj Peter.

Vojna sveta so se udeležili prestolonaslednik Aleksander, vsi ministri z min. predsednikom Pašićem. Po kratkem posvetovalni so zapustili vsi udeleženci vojna sveta Belgrad ter odpravili v notranjo Srbijo. S kraljem, prestolonaslednikom, ministri so odgovarjali tudi vse srbske vojaške čete srbsko uradništvo in ves dvor. Vsi so se umaknili v notranjost države.

O 3. popoldne je kralj izdal ukaz za splošno mobilizacijo. Ob 6. popoldne je bila oddana srbska nota avstro-ogrskega poslaniku baronu Gieslu.

Ker nota ne odgovarja zahtevam Avstro-Ogrske, je poslanik Giesl ob 6.30 zapustil vsem osebam avstro-ogrskega poslanstva Belgrad ter odpravil v Zemun. Diplomatični stiki med obema državama so prekinjeni. Še tekom današnjih večernih ur bodo izročene srbskemu poslaniku Jovo Jovanoviću akreditivne listine.

Dunaj, 25. julija. Uradno se poroča, da je ruski car odredil mobilizacijo cele ruske armade.

27. julija 1914. Vojne se ni. Ob uri ko to pišemo, še ni nastopilo vojno stanje in je še vedno lahko mogoče, da se nasprotje med Avstrijo in Srbijo mirnim potom poravnava.

Mobilizacija. Cesar je odredil samo delno mobilizacijo armade in delno sklicanje črne vojske. Iz tega se sklepa, da mednarodni

položaj vendar še ni do skrajnosti napet.

Nemčija in Avstrija. Vsi nemški listi zastopajo odločno avstrijsko stališče v konfliktu s Srbijo in ne verjamejo, da bi Rusija v zvezi s Francijo začela kako večjo akcijo.

Naziranje na Francoskem. Pariz, 26. julija. V tujakih političnih krogih so mnenja, da iz avstrijsko-srbskega konflikta ne nastane evropska vojna. Trdi se, da Rusija nima namena iti za Srbijo do skrajnosti.

In drugi naslovi drobnih svetovno-političnih novic: Neutrality Remunsk. Novi ruski poslanik v Belgradu, Črna gora mobilizira. Srbija mobilizira, Rakavica je vržena. Bolgarska — neutrality, Srbske priprave. Lokaliziranje vojske, Nova balkanska zveza. Odpotovanje srbskega poslanika in Vtisk v Sofiji.

V Ljubljani pa: V nedeljo jutraj so presenetili Ljubljano oblastni lepaki, nabiti na vseh zidovih. Lepaki so naznanili delno mobilizacijo... Zdaj je občinstvo spoznalo vso resnobo položaja, posebno ker je v mestu toliko občezanih ljudi, ki so poklicani pod zastavo. Velika večina poklicanih je odšla na svoje mesto že v nedeljo popoldne, drugi pa danes jutraj.

28. julija 1914.

Mirna poravnava izključena. Dunaj, 27. julija. Uradno se razglasi: Konflikt s Srbijo je dosegel tako daleč, da na mirno poravnavo ni več misliti naj prede intervencija od katerekoli strani. Dosele ni bilo nobene demarše, a tudi če bi se zgodila, bi to nič ne pomagalo.

29. julija 1914.

Na čelu lista je objavljen znani manifest cesarja Franca Jožesa »Mojim narodom«, v katerem je pojasnilo za napoved vojne Srbiji. Vojna je napovedana! Včeraj popoldne ob 4. uri je bila kraljevini Srbiji napovedana vojna.

Z najvišjo odločbo. Njema c. in kr. apostolskega Velikanstva z dne 28. julija 1914 je bila danes kraljevski srbski vladi izročena v francoskem jeziku srbsana napoved vojne, ki se v prevodu glasi takole:

Ker kraljevska srbska vlada na noto, ki ji jo je izročil avstro-ogrski poslanik v Belgradu dne 27. julija 1914 ni povojno odgovorila, je c. in kr. vlada prisiljena sama skrbeti za varstvo svojih pravic in interesov in v to svrha apelirati na orožje.

Avstro-Ogrska smatra, da je od tega trenutka s Srbijo v vojnem stanju.

Avstro-ogrski minister zunanjih del: grof Berchtold.

LJUBLJANSKI KINI MATOGRAFI

KINO MATICA Telefon 22-41

Priljubljena in lepa Katalin Karady v filmu madžarske produkcije

Ne vprašuj, kaj sem bila

Moderna socialna vsebina z romantično ljubzensko zgodbo in prijetnimi pevskimi vložki

Predstave ob: 18. in 18.30 uri

KINO SLOGA Telefon 27-50

Slavni svetovno znani orkester »Ray Ventura« v najzabavnejšem filmu

Ognji veselja

V glavnih vlogah: Micheline Cheirel, Raimond Cordy, René Lefevre

Predstave ob: 14., 16. in 18. uri

KINO UNION Telefon 22-21

Odlični film o ljubezni priznanega skladatelja

Nšč po operi

Beatrice Mancini, Neda Naldi, Nino Doro

Predstave ob: 16.30 in 18.30 uri

lež se je dvignil od 3.4% v letu 1940 na 4.9% v letu 1941.

— Stare rimske dragotnine na dnu ogrske reke. Ravnateljstvo rimskega muzeja v Szegedu je odredilo, da se bodo dvignile iz globine reke Maros stare rimske dragotnine, ki počivajo na dnu reke. V času Marije Terezije so namreč doli naložili na neki parnik številne izkopanine iz transilvanijske rimske dobe, ki so bile namenjene za razne avstrijske zbirke in muzeje. Parnik pa je utonil z vso svojo dragoceno vsebino. Sedaj so že končane priprave za dvig potopljenega parnika. Starijske rimske dragotnine bodo zbrane in bo z njimi izpolnjen rimski muzej v Szegedu.

— Srečnosne številke. Pri žrebanju zakladnih bonov z zapadlostjo 15. septembra 1950 so bile izžrebane sledeče številke: V seriji 29 dve nagradi po 100.000 lir za štev. 1.481.763 in 1.939.426. Stiri nagrade po 50.000 lir za štev. 560.176, 570.509, 1.263.105 ter 1.426.502. V seriji 30 dve nagradi po 100.000 lir za štev. 1.102.988 in 1.978.508. Stiri nagrade po 50.000 lir za štev. 543.410, 743.792, 1.592.709 in 1.748.007.

— Poletni glasbeni tečaji za tujce v Potsdamu in Solnogradu. Nemški glasbeni zavod za tujce je organiziral tudi letos svoje poletne tečaje, namenjene izpopolnjevanju v najrazličnejših glasbenih disciplinah. Posamezni tečaji so v mramorni palači v Potsdamu, v Wiesbadnu, v cerkvi sv. Tomaža v Lipskem, v berlinski stolnici ter v rezidenčni palači v Solnogradu. Tečajeje se lahko udeležujejo Nemci in tujci, glasbeniki in dijaki, pevci in operni igralci. Tečaji trajajo do septembra.

— Silovit vihar pri Mondoviju. Iz Mondovija poročajo: Nad okolico je divjal te dni silovit vihar, ki je odnašal strešno opremo in ki je prevračal kolesarje, ki so se ob času viharja vozili po cesti Magliana Albi. Vmes je padala tudi toča, posamezna zrna so tehtala po več gramov. Sileno neurje je besnelo tudi v okolici Basse Langhe. Na srečo je trajal vihar le nekaj minut.

— Mrzla kopel ni priporočljiva po kosilu. 16-letni Aldo Elli iz Desia je pravkar pokosil, pa se je sel kopat v kanal Valloresi. Ciri se je pognal v vodo, ga je prišla slabost. Parkrat je poklical na pomoč in je nekaj hipov zatem utonil.

— 300.000 sodov rib. Te dni so se vrnili v švedska pristanišča ribiči, ki so bili na večmesnem ribolovu v arktičnih vodah. Ribolov je bil letos prav obilen. Pripravili so s seboj okoli 300.000 z najrazličnejšimi ribami napolnjenih sodčkov.

— Zaklad shranjen v smeteh ter izgubljen. 30-letna gospa Alojzija Todoro iz Benetk je hranila svoj majhen zaklad, vreden nad 20.000 lir, v posodi za smeti. V njeni odsotnosti pa je njena 80-letna mati izpraznila posodo in odvrгла smeti z dragoceno vsebino na smetišče. Todorova je šla takoj, čim je izvedela za to, iskat svoje dragocenosti s hranilno knjižico na smetišče. Njeno prizadevanje je bilo zaman. Zlatare in hranilne knjižnice ni mogla najti. Ta primer dokazuje, da ne kaže shranjevali dragocenosti med smeti.

IZ LJUBLJANE

lj— Mnogo grmenja, malo dežja. Po lepi nedelji in ponedeljku je bilo tudi večerjansko jutro vedro in je kmalu posijalo solnce. Vendar so se počasi izbirali oblaki, ki so napovedovali poslabšanje vremena. To se je popoldne tudi zgodilo, kakor smo v letosnjem poletju že navajali. Nad škofje-ljskim hribovjem kesneje tja proti Kam-niskim planinam in naprej proti Dolenski se je vlekla nevihta, od katere pa je v Ljubljani ni bilo deležni dežja. Proti 18 se je nebo zelo pooblačilo. Dvokrat se je močno zablistelo in nekam tresčilo, plohe pa ni bilo. Še kasneje enkrat se je nevihta približala Ljubljani, pa ni dosegla mesta. Tako je večerjansko dan minil brez dežja, včer je bil pa oblačen, kakor tudi današnje jutro. Včeraj se je maksimalna temperatura nekoliko dvignila in je toplomer dosegel 27.5° C. Tudi današnja minimalna temperatura je nekoliko višja od večerjanske. V Zvezdi so danes zabeležili 16° C. včeraj pa 14.4°. Barometer napoveduje izboljšanje vremena.

lj— Diplomirani je bil na tehniški fakulteti ljubljanske univerze g. Rudo Ahčan iz Zagorja. Čestitamo!

lj— Nema priča preteklosti. V Levstikovih ulici, na odseku med Erjavčevim in Nunstovo ulico, stoji sredi desnega hodnika zapuščen železen stebel, na katerem je včasih stala plinska svetilka. Stebel je seveda v napotju in kvar lepo ure, ne uide, ki ima asfaltirane hodnike in katranizirano cestišče. Sicer pa stoji tam okrog še nekaj takih stebrov, vendar imajo ti še zmeraj pritrjene plinske svetilke, kar pomeni, da še zmeraj služijo svojemu namenu.

lj— Najnovejša razstava akad. slikarja Evgena Seljavca, enega izmed naših najmlajših upodabjalcev, je zbudila živo zanimanje med ljubitelji domače upodab-

RR POSTE

SABATO 31 LUGLIO

SOBOTA 31. JULIJA

è l'ultimo giorno

per rinnovare l'abbonamento semestrale alle radioaudizioni senza dover pagare la sopratassa

je zadnji dan

ko morete obnoviti semestralno naročnino za radio brez doplačevanja

dodatne takse

ljajoče umetnosti. Njegova uspešna dela, ki so postavljena na ogled v izložbi Kosovega salona v prehodu nebotičnika, si je ogledalo že lepo število ljudi. Razstavljene so krajine in tihožitja. Ogled toplo priporočamo.

lj— Ne jejte nezrelega sadja! Na trg prihaja dosti sadja, ki že na zunaj kaže, da ni dosti zrelo, vsaj ne toliko, da bi bilo užito surovo. Toda gospodinjice planejo tudi po takem sadju ter ga dajo otrokom kar ima za posledico, da se pojavijo lažji ali težji primeri črevesnih katarjev. Po dosežaj veljavnih odredbah prodaja nezrelega sadja sicer ni prepovedana, pač pa mora trgovec imeti vedno označeno, da je to sadje samo za vkuhanje. Prodajalec ali prodajalka, ki bi prodajala nezrelo sadje in ne bi imela take vidne označbe, bo seveda kaznovana. Skrb staršev pa je, da takega sadja ne kupujejo ter ga ne pojedjo surovega, posebno ga pa ne smejo dati otrokom, če jim hočejo obvarovati zdravje. V sedanjih časih oslabljene odornosti odraslih, zlasti pa tudi otrok, je vzrok, da ima surovo nezrelo sadje lahko prav težke posledice za zdravje. Zato pa moramo počakati in potrpeti na dosti zrelo sadje, bremalo zrelo sadje pa porabimo za vkuhanje. Če sadje kuhamo, ga lahko porabimo takoj, še več nam bo pa zaleglo pozimi.

lj— Islandski ribič je najboljši roman znanega francoskega romanopisca Pierre Lotija. Pisatelj slika z živo besedo zanimivost pomorskega življenja, opisuje pestrost eksotičnega življenja ter mojskro obravnava problem ljubezni in zenske zvestobe. Znameniti roman je prevedel v slovensko g. Vladimir Levstik. Knjigo je opremil g. inž. arh. Oton Gaspari, ki je pravkar izšla v založbi knjigarn Tiskovne zadruge, Senenburgerova 3.

lj— I. ženska realna gimnazija v Ljubljani bo zaključila šolsko leto s skupno službo božjo, ki se bo vršila v cerkvi sv. Jožefa v soboto dne 31. julija ob 9. uri. Učenci vseh razredov naj se zaradi ure službe zbero pet minut prej v cerkvi. Po službi božji bo razdelitev spričeval na dvorišču Lichenturnovega zavoda. — Ravnateljstvo.

lj— Mestni tržni urad v Mahrovci hiši na Krekovem trgu 10 zaradi snajenja prostorov v ponedeljek in torek 2. in 3. avgusta ne bo posloval za stranke.

Iz Hrvatske

lj— Poglavitnik na Sijemenu. Poglavitnik dr. Pavelić je bil med 1. in 2. julijem na Sijemenu, kjer so ga mnogi izletniki navdušeno pozdravili. Tam si je ogledal okrevišče za belne in ranjene hrvatske vojsake, s katerimi se je delj časa razgovarjal.

lj— Novo žito že meljejo. Na Hrvatskem že meljejo novo žito. Kmetje oddajajo doletene količine žita državi. Letina je bila dobra.

lj— Zbiranje knjig za vojske. Hrvatsko vojno ministrstvo je organiziralo skupno s štirih ustaških mladine od 26. do 31. t. m. v Zagrebu zbiranje knjig za vojske in ranjence. Ta akcija naj znova pokaže, da je v pogledu knjig dobro poskrbljeno za vojske in ranjence. Obenem naj se pa s tem še bolj poglobi vezi med domovino in bojiščem.

lj— Izvoz sadja v Nemčijo. Nemčija bo letos uvozila iz inozemstva mnogo več sadja kakor druga leta, da bo z njim dobro preskrbljeno zlasti prebivalstvo po sovražnem bombardiranju prizadetih krajev. Tudi iz Hrvatske bo uvažala sadje, v prvi vrsti jabolka in slive, ki so obrodile letos zelo dobro. Jabolka bo uvažala Nemčija iz Hrvatske sveža, slive pa prekuhanne v mezo odnosno suhe.

Radio Ljubljana

CETRETEK, 29. JULIJA 1943.XXI.

7.30 Napevi in romance. — 8.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 12.20 Plošče. — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Simfonična glasba. — 13.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. — 13.12 Operna glasba. — 13.25 Prenos za Nemčijo. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.10 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. — Pisana glasba. — 15.00 Poročila v slovenski. — 17.00 Napoved časa. — poročila v italijanski. — 17.15 Orkester vodi dirigent Angelini. — 17.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Poročilo komentar v slovenski. — 20.00 Napoved časa. — poročila v italijanski.

— 20.20 Plošče. — 21.10 Klasični orkester vodi dirigent Manno. — 21.40 Moderne pesmi vodi dirigent Zeme. — 22.10 Pesmi ta vse okuse vodi dirigent Segurini. — 22.45 Poročila v italijanski.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po naročbi Viskokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenčena moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.

2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lire za kg; mast 17 lire za kg.

3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.

4. Mleko 2.5

Akademiki

Akademije znanosti in umetnosti

Josip Plemelj, Janko Polec, Fran Ramovš, France Stele

Ljubljana, 23. julija
Nadaljujemo poročilo o življenjskih podatkih akademikov Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, da seznanimo nekoliko boljše širšo javnost z našimi najodličnejšimi znanstveniki in umetniki.

Josip Plemelj

je redni profesor matematike na filozofski fakulteti ljubljanske univerze in član akademije od 7. oktobra 1938. Rodil se je 11. decembra 1873 na Bledu. Po končani klasični gimnaziji doma se je posvetil študiju matematike in fizike na dunajskem vseučilišču, potem pa je še nadaljeval študije v Berlinu in Göttingenu. Službo privatnega docenta za matematiko je nastopil na dunajski filozofski fakulteti. Po nekaterih drugih službah je končno služboval na Dunaju kot asistent v matematičnem zavodu tehniške visoke šole. Najprej je bil imenovan za izrednega profesorja matematike na filozofski fakulteti v Črnovicah, l. 1907, naslednje leto je pa bil že redni profesor. V Črnovicah je ostal do prevrata, nakar se je vrnil v domovino. V letih 1918-19 je bil član vseučiliške komisije pri pokrajinski vladi v Ljubljani. L. 1919 je bil imenovan za rednega profesorja matematike na filozofski fakulteti v Ljubljani. Naglasiti je treba, da je bil prvi rektor ljubljanske univerze, in sicer v šolskem letu 1919-20. — V znanstvenem svetu si je kmalu pridobil ime. L. 1910 je bil nagrajen z nagrado znanstvene družbe imena kneza Jabolonskega v Leipzigu za svoje delo »Potentialtheoretische Untersuchungen«, a l. 1912 je prejel na slovenski seji akademije na Dunaju nagrado Richarda Liebmannja za svoje matematične študije. »Jugoslavenska akademija znanosti in umetnosti« v Zagrebu ga je l. 1923 imenoval za svojega dopisnega člana, l. 1930 je pa postal dopisni član Srpske kraljevske akademije v Beogradu. Napisal je številne znanstvene razprave, ki so zbudile med strokovnjaki veliko pozornost. Večina razprav je napisanih v nemščini, eno delo v francoščini in dve razpravi, ki ju je izdala »Jugoslavenska akademija znanosti in umetnosti«, v slovenščini.

Janko Polec

predava kot redni profesor na pravni fakulteti ljubljanskega vseučilišča narodno in primerjalno pravno zgodovino. Redni član akademije je od njene ustanovitve. Rodil se je 19. avgusta 1880 v Kamniku. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. Njegov oče je bil sodnik, kar je vplivalo tu na njegovo izbiro študija; posvetil se je pravnim študijem na Dunaju. L. 1903 je bil promoviran za doktorja prava, v sodno službo pri deželni sodišči v Ljubljani je pa stopil že julija 1902. V letih 1904-05 se je posvečal še kazensko pravnim študijem v seminarju prof. pl. Liszta v Berlinu. L. 1907 je nastopil službo sodnika v Trebnjem, naslednje leto pa v Radovljici. L. 1910 je bil pridružen tajništvu vrhovnega sodišča na Dunaju, kmalu potem pa evidenci pisarni za enotno judikaturu ter od l. 1912 kot svetniški tajnik. L. 1917 je nastopil službo v mladinskem oddelku ministrstva za socialno skrbstvo, naslednje leto pa je bil imenovan za ministrskega tajnika. Po prevratu se je vrnil v domovino in l. 1919 je bil referent za kazenske zadeve pri poverjeništvu za pravosodje v Ljubljani, potem pravni referent pri ravnateljstvu južnih železnic in od l. 1923 državni železnice v Ljubljani. — Z veliko vpeno se je posvečal, ko mu je dopuščal čas, proučevanju domače pravne in predvsem upravne zgodovine. Proučil je neštete virov v knjižnicah, dalje v zavodu za avstrijsko zgodovino in v dunajskem dvornem arhivu ter arhivu notranjega ministrstva. Končno se je posvetil pravno zgodovinski stroki. Kot honorarni profesor je začel predavati na ljubljanski univerzi že l. 1920, redni profesor je pa postal l. 1925. — Njegova dela, pisana v lepem jeziku in jasnem slogu, čita z užitkom tudi laik. Med knjigami je treba zlasti omeniti: »Kraljestvo Ilirija«, »Ljubljansko višje šolstvo v preteklosti in borba za slovensko univerzo« in »Vseučiliški zbornik«. Številne razprave so izšle v »Slovenskem pravniku« in razni članki ter življenjski v dnevnikih in revijah.

Rran Ramovš

Ime tega akademika je precej dobro znano tudi med nestrokovnjaki, ki se zanimajo kot ljubitelji jezika za jezikoslov-

je. Fr. Ramovš, sedanjí tajnik akademije, je redni profesor za slovenski jezik na filozofski fakulteti ljubljanskega vseučilišča. Rodil se je 14. septembra 1890 v Ljubljani. Po končani gimnaziji v Ljubljani se je posvetil študiju na filozofski fakulteti dunajskega vseučilišča, a po dveh semestrih je nadaljeval študij na graškem vseučilišču, kjer je bil promoviran za doktorja filozofije. Posvetil se je slovanski filologiji s primerjalno indoevropsko lingvistiko. L. 1913 je bil na študijskem potovanju v Nemčiji. Med svetovno vojno je bil tri leta pri vojakih. V začetku 1918 leta se je habilitiral za slovansko filologijo na graškem vseučilišču. Po prevratu, ob koncu l. 1918, je postal tajnik vseučiliške komisije pri pokrajinski vladi v Ljubljani. Službo rednega profesorja za slovenski jezik na ljubljanskem vseučilišču je nastopil že l. 1919. Po enkrat je bil dekan filozofske fakultete in rektor ljubljanskega vseučilišča. Od l. 1926 je bil član komisije za izenačenje srbskohrvatskega pravepisa in terminologije pri prosvetnem ministru, od l. 1938 pa član glavnega prosvetnega sveta v Beogradu. Bil je urednik »Razprave« Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani in društveni tajnik, dalje je bil sourednik Casopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino in Južnoslovenskega filologa v Beogradu. Posebej je treba naglasiti njegove zasluge v pripravljanem delu za ustanovitev Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Znanstveno društvo je bilo predhodnik akademije in kot svojemu rednemu članu je poverilo prof. Ramovšu pripravljalna dela za ustanovitev Akademije znanosti in umetnosti. — Kot znanstvenika ga cenijo mnoge znanstvene ustanove. L. 1925 je bil izvoljen za dopisnega člana pri School of Slavonic and East European Studies na londonskem vseučilišču, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu je postal l. 1926, Srpske kraljevske akademije l. 1929, Slovenskega ustava v Pragi istega leta, Češke kraljevske spoletnosti nauk v Pragi l. 1935 in istega leta Poljske akademije znanosti in umetnosti v Krakovu. Posveča se zgodovini, proučevanju slovenskega jezika, akcentologiji in slovenski dialektologiji. Njegov delež v »Slovenskem pravniku« je ortopediji (pravorečje). — Eno njegovih najpomembnejših del ter najdragocenejših za Slovence je Historična gramatika slovenskega jezika (dva zvezka, izšla v presledkih). Pomembna so pa tudi naslednja dela: Dialektoška karta slovenskega jezika, Kratka zgodovina slovenskega jezika, Brižinski spomeniki (s sodelovanjem M. Kosa) in Narodno blago iz Roža (zbral J. Šašel, priredil Fr. Ramovš). Napisal je dolgo vrsto jezikovnih razprav, ki so izšle v strokovnih in lepo-

slovnih časopisih, dalje ocen in poročil. V tem pogledu je eden naših najdelavnejših znanstvenikov. Uredil je tudi prvi Letopis Akademije znanosti in umetnosti.

France Stele

Ime tega našega umetnostnega zgodovinarja je dobro znano. Na vseučilišču predava umetnostno zgodovino kot izredni profesor. Redni član akademije je od 18. maja 1940. Rodil se je 21. februarja 1886 v Tunjicah pri Kamniku. Gimnazijo je obiskoval v Kranju, na dunajskem vseučilišču je pa v začetku študiral slovansko filologijo in zgodovino, potem pa zgodovinske pomožne vede in umetnostno zgodovino na zavodu za avstrijsko zgodovinsko raziskavanje. Po končani študiji si je pridobil kvalifikacijo za arhivsko, bibliotечно, muzejsko in spomeniško službo. L. 1912 je doktoriral za doktorja filozofije na podlagi disertacije »Gotsko stensko slikarstvo na Kranjskem«. Istega leta je bil nameščen pri centralni komisiji za varstvo spomenikov na Dunaju kot praktikant in naslednje leto je kot eksponirani praktikant te komisije prevzel službo deželnega konservatorja za Kranjsko in njegova naloga je bila, da organizira spomeniško varstveno službo na Kranjskem. Po svetovni vojni — ko se je vrnil l. 1919 iz ujetništva v Rusiji — je prevzel službo v spomeniškem uradu za Slovenijo. Ta urad je vodil do l. 1937, ko je bil imenovan za vseučiliškega profesorja. — Na več mednarodnih kongresih Penklubov je zastopal bivše Penklube v Jugoslaviji, udeleževal se je pa tudi mednarodnih bizantoloških kongresov v Bukaresti, Sofiji, Beogradu, Atenah in Rimu. Bil je udeleženec na dveh raziskovalnih znanstvenih potovanjih po Sloveniji, Hrvaški in bavarskem Obdonavju. L. 1936 je postal član Mednarodne zveze muzejev, naslednje leto član Mednarodnega odbora za umetnostno zgodovino in l. 1939 član predsedstva XV. kongresa v Londonu. Napisal je številne knjige in knjižice, razprave in članke iz stroke umetnostne zgodovine. S sodelovanjem Milka Kosa je napisal »Srednjeveške rokopise«. Zavzemal se je odločno za zaščito naših umetnostnih spomenikov in njegova zasluga je, da so nam bili ohranjeni nekateri zgodovinski spomeniki stare Ljubljane, pa tudi Emone. Tako se je zavzel za rimsko zid v delu »V obrambo rimskega zidu na Mirju«. — Mnogo je storil za pospeševanje tujeskega prometa v Ljubljani kot predsednik mestnega turističnega sveta in v ta namen je tudi napisal knjižice o naših umetnostnih spomenikih, ki so izšle v raznih drugih jezikih. Razprava in člankov je pa napisal nešteto; razkropljeni so v številnih domaćih in tujih časopisih.

Živali in njihovo spanje

Mnoge živali spe rahlo, druge pa trdno — Gorile rade leže udobno

Pes, ki ga smatramo navadno za najboljše čuvaja in ki naj bi bil vedno buden, je v resnici velik zaspanec. Znano je, da spe mnogi psi nepretrgoma tudi pol dne zlasti, če se stisnejo kam na zapeček ali sploh če imajo tople koticke. Pač pa spi pes zelo rahlo in se ob najmanjšem ropotu prebudi. Iz tega sledi, da spi pes tako dolgo, ker je njegovo spanje rahlo. Vse živali, ki so neprestano v nevarnosti, da bi jih mogli sovražniki presenetiti v spanju, spe zelo rahlo. Tudi za to je poskrbela narava. Zato je vzbudil med naravoslovci največjo pozornost dogodek, ki ga je opisal leta 1909. učenjak Brehm.

On je opazoval zajca, spečega med krami. Lovca se mu je približal in ga dvakrat pobožal. Šele potem se je prebudil in zbežal. Iz tega je torej razvidno, da zajci ne spe vedno rahlo in da torej ne držijo pregovorov: Spi kakor zajec. Seveda je to le en primer, da je spal zajec tako trdno, da ga krave, ki so se pasle okrog njega na paši, niso motile in da ga je moral lovec dvakrat pobožati, preden se je prebudil. Navadno spe zajci zelo rahlo, kar so izmed vseh živali v največji nevarnosti pred sovražniki, ki jih imajo tudi največ.

Nekatere živali pa spe zelo trdno. Neki naravoslovec poroča o nosorogu, ki spi tako trdno, da se skoraj ne more prebuditi.

Isto velja za povodnega konja. Tema živalima se pač ni treba bati sovražnikov v živalskem svetu, ker je za njuno varnost poskrbela že narava sama. Obe sta namreč tako močni, da se niti krvolocne zveri ne upajo v njuno bližino. Zato tudi lahko obe brezskrbno spita.

Sloni in konji lahko spe stoje, v globoko spanje se pa zazibljuje šele če ležijo. Sloni spe navadno od polnoči do jutra. — Vsaka žival skuša najti čim udobnejše ležišče, da bi si čimbolje odpočila. Konji lahko spe kot rečeno stoje, ptice se pa opirajo z nožicami vj. Oboje imajo zelo gibljive žile, ki jim med spanjem nadomestujejo mišice.

Znano je, da ljudje niso izumili mehke in udobne postelje. Šimpanzi, ki spe na drevmu 10 do 15 m od tal, si spleto storkljeno podobno gnezdo in spleto štor. Gorile so pa mnogo bolj izbirljive. Gorila si vsak večer naredi posebno ležišče, zelo mehko in udobno. Zanimivo je, da si pripravi samec ležišče na kraju, od koder ima pregled čez samičino ležišče. Samec namreč tudi ponoči beži nad samico in pazi, da bi se ji ne približala divja zver. Mnoge živali se vračajo vsak večer tja, kjer so si izbrale in uredile ležišče. Morajo delajo to za to, ker se samo tam počutijo varne. Marsikaj je pa seveda tudi v pogledu živalskega spanja še nepojasnjenega.

Naped italijanskih torpednih letal na sovražni konvoj: iz zadete ladje se dvigajo stebri dima

Plutovina bogastvo Portugalske

Izdelkov plutovine je mnogo. Največ je seveda zamaškov. Iz plutovine se pa izdelujejo tudi plavalni pasovi in razni drugi potrebščine vsakdanjega življenja, zlasti zdaj med vojno. Plavalni pasovi so potrebni vsem mornarjem in pogosto tudi potnikom. Imajo jih tudi letalci na vodnih letalih, da v primeru nesreče ne utonejo. Plutovina je postala torej zelo važna sirovina, ki je zlasti zdaj neobhodno potrebna. Uporabljajo jo tudi za morske mine, ki jih pritrdijo na pločevinaste obroče, da se drže na površju.

Plutovina pa se uporablja zadnje čase zelo pogosto tudi za podplate, in sicer ne samo zato, ker je to zahtevna mode, temveč, ker so čevlji s plutovinastimi podplati zelo prikladni za poletje, ker so izredno lahki. Ni treba posebej omenjati, da so plutovino že davno uporabljali v čevljarstvu obrti. Mnogi ljudje pa ne vedo, od kod prihaja plutovina. Izdeluje se iz skorje posebnega drevesa, ki v Evropi najbolje uspeva na Portugalskem. Iz gozda pride skorja v tovarno, kjer jo predelajo v plutovino. Plutovina je pravo bogastvo Portugalske.

Zaklad Inkov

O zakladu Inkov se je pisalo že mnogo ne samo v dnevnem tisku, temveč tudi v romanu. Celo filmi so ga že prikazovali. Zaklad Inkov ni plod ljudje domišljije, temveč resničnost. Gre za velike zlate rudnike v Andih, kjer so Inki v pradednih časih kopali zlato. Te rudnike so našli, in hoteli so kopati v njih zlato pa so bili uspehi zelo pičli. Pred dvema letoma je bil obnovljen ta poskus in sicer v nekem rudniku pri Cajamarki. Mnogo denarja so investirali, ker so upali, da jim bo bogato povrnjen. Toda zmotili so se.

V rudniku je bilo zaposlenih okrog 4.000 rudarjev in v dveh mesecih jih je 45 zadela srčna kap. Minilo je še nekaj mesecev. Smrt je neusmiljeno kostila med rudarji, tako da so se mnogi v paničnem strahu razbežali. Lastniki rudnika so potrošili meze in skrčili delo na tri ure dnevno. Toda vse to je bilo zaman. Družba je morala končno ustaviti delo. Zdaj nadaljujejo delo potomci plemena Inkov, ki lahko delajo pod zemljo ves dan brez kakršnihkoli posledic. Oni pa delajo na svoj račun. Za belokozce nečisto niti s prstom ganiti, češ da so rudniki zlata njihova last, ker so jih podedovali od svojih prednikov.

Tudi krščen židje niso izvzeti

K novim določbam bolgarskega sinoda o postopku pri židovskih krstih v Bolgariji je izjavil komisar za židovska vprašanja doktor Belov, da so določbe sinoda čisto cerkvena zadeva in da se ne tičejo tega, kar

je odredila vlada v pogledu židov. Židom načeloma ni prepovedan prestop v krščanstvo vero in zato ima cerkvena oblast pravico izdajati določbe glede krščenja židov. Zakon pa ne dela nobene razlike med navadnimi in krščenski židi, ki so prestopili v krščanstvo vero po l. 1941. Po tem letu krščen židje se smatrajo po zakonu še vedno za žide in so podvrženi vsem omejitvam, kar jih prinaša protizidovski zakon. Nositi morajo Davidovo zvezdo in podvrženi so isto tudi določbam glede izselitve židov iz Sofije. Komisarjat stoji slej ko prej na stališču krvne rasne pripadnosti, na kateri krščanski krst židov ne more ničesar izpremeniti.

Zavarovanje bolgarskih kmetov

V začetku lanskega leta so dobili v Bolgariji zavarovalne knjižice prvi stari kmetje. Doslej je bilo razdeljenih okrog 169.000 zavarovalnih knjižic. 20.000 prošelj še ni rešenih. Do konca tekočega leta bo imelo v Bolgariji zavarovalne knjižice okrog 200 tisoč starih kmetov.

Izreki

- Genialnost ima prednike, malodaj potomce.
- Noben konj nima toliko jezicev, kakor Pegaz.
- Plemenit človek kaznuje, zlobni se maščuje.
- Bolje je, da so nam dolžnosti navade, kakor navade dolžnosti.
- Razumnost moža napravi premoženje, razumnost žene ga ohrani.
- Najbolj neumni človek ima dovolj duha, da je zloben.
- Nesreča ljubezni je vedno takrat, kadar se eden prej spometa, kakor drugi.
- So moški, ki ne plešejo, pač pa okrog žene skačejo.
- Nežne vezi dostikrat tam držijo, kjer se verige trgajo.
- Marsikdo je po zgubljeni bitki strateg.
- Kogar žena za moža naredi, ta ostane vedno žena.
- Iluzije so balončki iz mila, s katerimi se igrajo odrasli otroci.
- Hinavci nas varajo tudi takrat, kadar svojo masko odložijo.
- Najnovejši vzorci brez vrednosti so med ljudmi.

P. G. WODEHOUSE:

35

Mala Pepita

Humorističen roman

»Srečal sem nekega Bucka Mac Ginnisa« sem nadaljeval, »ki ni bil, da mimogrede omenim, nihče drug kakor naš snočni gost; in to mi je ves čas govoril o Samu. Ali ga poznate?«

»Bucka?«

»Bucka in onega drugega.«

»Evo: Bucka nisem nikoli videl, vem pa o njem vse. Piči je.«

»To se pravi?«

»Podjeten in pogumen; razumete?«

»Tudi jaz bi tako dejal. In Sam?«

»Oh! Za